

Sää'm kiöl-laug škoolâst – mä'htt tue'rjjääm jiöččan kiöl da kulttuur mátt'töözzâst 6 mc (162 č)

Škooultösplan

Ä'lddmátt'tös öhttsi'žze 60 č mátt'töđi jiöččvålđdsaz tuái 102 č

24 teoriamátt'töözz

36 jooukohjjumuš

102 mátt'töđi jiöččvålđdsaz tuái (aktiivlaž tuájppörtt-tuejjumuš /ke'rjjlažvuöđ da/le'be essee da/le'be má'ttjemtuáj)

Sää'm-mátt'tös miárkksâáv saäm kiöl da saämkiöllsa di saäm kulttuur mátt'töözz. Töi tuákksen lij vuáđđjuurd páarnai da nuöri vuöiggádvuöđâst jii'jjes etnlaž identiteetta da kulttuurlaž juátkkma. Sää'm kiöll-laugmátt'töözzin juu'rđet tön saämkiöllsa mátt'töözz, ko'st saäm i'lla páarnai vuössmösân máttjum jie'nnkiöll da koon täávtösân lij raavsmá'tted kiöl'lânji ráážžap vue'lğgemsâ'jest pue'tti páarnai saäm kiöl. Kiöll-laugmööntööllmööžž tobddmös da suávdumuš saäm-mátt'tösse tuá'rjjad še saäm jie'nnkiöllân mainstee'jid u'vddem saämkiöllsa mátt'töözz. Še jie'nnkiöllsai kiöl'laž tuággas lij táujja heterogeenlaž. Sää'm-mátt'töözz pedagoglaž ööudumuš miárkksâáv jm. u'ččtee'li ämmatsilttöözz ööudmumužž nu'tt, što sij pá'stte ääi'jbuužž pue'rben vä'lđded mátt'töözzâst lokku kiöl'lânji da kulttuurlânji heterogeenlaž mátt'töđijooouk. Sää'mu'ččtee'lin liá jiännai kiöččlásttmööžž heterogeenlaž mátt'töđijooouk mátt'tumužžâst. Määngas liá ju'n kuu'kk ääi'j čöđđtam kiöll-lauggi vuáđđjurđđid mátt'töözzstes, há-i mátt'töözz i'lla mie'rtöllum veerglânji kiöll-lauggjen mátt'tösplanâst. Škooultös vvei'tlvâst jee'res vuu'din da jee'resákkasai páarnavui'm tue'jjeji u'ččtee'li teáđ da kiöččlásttmööžž juákkmööžž.

Škooultöözz vuöss-sá'jjsi'žžen täávtösân lij u'vdded u'ččtee'lid vvei'ttemvuöđid ööudeed öđ mööntööllmööžžid saäm kiölin máttumu'sše da kiöl jeálltumu'sše škooultuájast, ta'rjjeed si'jjid tue'jjeemareena da neä'vvaaid kiölmátt'tösse juökkpei'vvsaz škooultuájast. Nu'bben väáznai täávtösân lij valmštööttmös oudd- da vuáđđmátt'töözz öđ mátt'tösplani áánmaválddma saäm-mátt'töözzâst. Škooultöözz täávtösân lij raajjad cháavab teáđvaajtem vue'jjid da láá'sted mátt'töstuájlažkáá'dd teáđ láá'jjeáttmööžž u'vddem saäm-mátt'töözz vvei'ttemvuöđin juökkpei'vvsaz tuájast.

Kiöllkööčmös saäm-mátt'töözzâst siiskad kiöl seillmööžž täávtöözz: jii'jjeskiöllsa mátt'töözz vvei'tlvá'sttmööžž saäm jie'nnkiöllân mainstee'jid da kiöl máttumužž kiöl siltteekâni le'be tön hue'nben mainstee'jid. Ööutsâá'jest tak tue'jje kiöl revitalisaatia vuáđđjurđdi le'be tön, što kiöll serddai ööudârra veeidmös vvei'tlvaž mainstee'jivuáđast. Pukid öhttsaz täávtösân lij páarnai da nuöri šöddmös aktiivlaž da tuáimmsallaž kuei'tkiöllsažvuö'tte da nu'tt saäm kiöli aktiivlaž öö'nñji meá'r šorrunmuš. Kulttuurkööčmös saäm-mátt'töözzâst čuájad mátt'töözz rool árra kiöl, kulttuur da á'rbvuáđlaž teáđ da máattai se'rđđjen nuörab puölvvöđggid. Sää'mu'ččtee'li silttumužž tue'rjjumuš da sä'mmlai peámmáarvai meáldlânji pedagoglaž ráá'tktöözzi da didaktlaž tuáimm-maalli ööudumužžâst mátt'töözzâst lij ääi'jpoddsaz da taarblaž tuejjös.

Škooultöözz sii'skež:

I Jáá'dtôs / Äigsaž tiuddsallaž kiöll-laaug Lää'ddjânnmest / Kiöll-laaug da pärna kiöl'laž õuddnumuš 1 mc

Täavtõõzz:

Täavtõsân lij, što sää'm-mätt'tõõzz tuâjjlažkâ'dd vuâžž vuâđđeei teâdaid pärna kiöl'laž õuddnumuuzžâst, kiöll-lauggjest mätt'teem-moontõõllmõõsân, fi'ttõõzzin, teoreettlaž raamin, vue'jjmeâldlaž čõõ'dtumuužžâst, kiõččlasstmõõžžin da mä'ttjempuâđõõzzin. Tuâjjpõrtt-tuejjumuužž mie'rren lij kiõtt'tõõllâd mõõnn-nalla tät teätt lij suâvldemnalla sää'm-mätt'tõ'sse.

Tue'jjeemnää'll:

Ä'lddmätt'tõs, ohjuum tuâjjpõrtt-tuejjumuš da mättjemtuâi.

II Sää'mkiõllsa kiöll-lauggi vuâđđtõõzz 1 mc

Täavtõõzz:

Täavtõsân lij, što sää'm-mätt'tõõzz tuâjjlažkâ'dd vuâžž vuâđđeei teâdaid õhtlõõvvum oummu da õhttsažkââ'dd kiõlljealltumuužžâst, kiöll-laaugmõõntõõllmõõžžin sää'm õhttsažkââ'ddest, kuei't- da määngkiõllsažuõđâst sää'mpäärnai mätt'tõõzzâst di sä'mmlaž pedagogiikkâst sää'm kiöll-lauggi vuâđđan.

Tue'jjeemnää'll:

Ä'lddmätt'tõs, ohjuum tuâjjpõrtt-tuejjumuš da mättjemtuâi.

III Konkreetlaž kiöll-laaug mõõntõõllmõõžž 3 mc

Täavtõõzz:

Sää'm-mätt'tõõzz tuâjjlažkââ'dd kiöll-laaugmätt'tõõzz pedagoglâž da aunâsvaaldšmõ'tti silttõõzzi lââ'sstumuš, koivui'm vuei'tet õõudeed odđ sää'm kiöl da kulttuur lokku va'lddi pedagoglaž vue'jjid. Sää'm-mätt'tõõzz tuâjjlažkâ'dd vuâžž teâđ da silttõõzzid kiöll-laaugmätt'tõõzzâst äâ'nnem kiöll-laaugmõõntõõllmõõžžin da tõ'st, mõõnn-nalla mõõntõõllmõõžž liâ suâvldemnalla sää'm-mätt'tõ'sse.

Tue'jjeemnää'll:

Ä'lddmätt'tõs, ohjuum tuâjjpõrtt-tuejjumuš da mättjemtuâi.

IV Sää'm kiöll-lauggjin aktiivlaž kiõlõõ'nnjen 1 mc

Täavtõõzz:

Täavtõsân lij, što sää'm-mätt'tõõzz tuâjjlažkâ'dd raavad jii'jjes silttõõzz sää'm kulttuur da kiöl si'rddjen. Mättjempââ'jest mätt'tõõđât kiöll-lauggi miârktõs sää'm kiöl mättjumuužžâst da sää'm kiõli jealltumuužžâst, tä'rkstõõlât pärna mätpälggaz kiöl'laž šõddmõõžž vuei'nlmest.

Tue'jjeemnää'll:

Ä'lddmätt'tõs, ohjuum tuâjjpõrtt-tuejjumuš da mättjemtuâi.

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

Tue'jjeemäi'gǯtau'II:

I pi-su tä'lvvmannust

II pi-su keâdda 2015

III pi-su čâhčča 2015

IV pi-su čâhčča 2015

GIELLAGAS -INSTITUUTT

Dose'ntt, FT Marja-Liisa Olthuis

[marja-liisa.olthuis\(at\)oulu.fi](mailto:marja-liisa.olthuis(at)oulu.fi)

Jää'dteei Anni-Siiri Länsman

[anni-siiri.lansman\(at\)oulu.fi](mailto:anni-siiri.lansman(at)oulu.fi)

SÄÄ'MTE'Gǯ

Vs škooultõspiisâr Irmeli Moilanen

[irmeli.moilanen\(at\)samediggi.fi](mailto:irmeli.moilanen(at)samediggi.fi)

te'l. + 358 (0) 10 839 3163 (30.11.2014 räjjä)